

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

LÝ THỊ THU HÀ

SINH KẾ CỦA CƯ DÂN XÃ ĐỘNG ĐẠT
HUYỆN PHÚ LƯƠNG TỈNH THÁI NGUYÊN
(1986 - 2015)

LUẬN VĂN THẠC SĨ NHÂN VĂN

THÁI NGUYÊN - 2017

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

LÝ THỊ THU HÀ

SINH KẾ CỦA CƯ DÂN XÃ ĐỘNG ĐẠT
HUYỆN PHÚ LƯƠNG TỈNH THÁI NGUYÊN

(1986 - 2015)

Chuyên ngành: Lịch sử Việt Nam

Mã số: 60 22 03 13

LUẬN VĂN THẠC SĨ NHÂN VĂN

Người hướng dẫn khoa học: TS. Nguyễn Thị Quế Loan

THÁI NGUYÊN - 2017

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của cá nhân tôi. Các nội dung nêu trong luận văn là kết quả làm việc của tôi và chưa được công bố trong bất cứ một công trình nào khác.

Thái Nguyên, tháng 6 năm 2017

Tác giả luận văn

Lý Thị Thu Hà

LỜI CẢM ƠN

Lời đầu tiên, tôi xin gửi lời cảm ơn chân thành tới tất cả các thầy cô giáo trong Khoa Lịch sử, trường đại học Sư phạm Thái Nguyên, đặc biệt là thầy, cô giáo thuộc chuyên ngành Lịch sử Việt Nam, những người đã giảng dạy và động viên tôi trong suốt hai năm học vừa qua, giúp tôi hoàn thành đề tài nghiên cứu.

Tôi xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc tới *TS. Nguyễn Thị Quế Loan*, người đã tận tình hướng dẫn, giúp đỡ tôi trong suốt quá trình nghiên cứu.

Tôi cũng xin gửi lời cảm ơn tới các cán bộ của Ủy ban nhân dân xã Động Đạt, người dân địa phương, đã giúp đỡ và tạo điều kiện cho tôi trong quá trình thu thập thông tin, khảo sát thực địa để thực hiện luận văn.

Qua đây, cũng xin gửi lời cảm ơn tới gia đình và bạn bè, những người đã luôn ở cạnh tôi trong những lúc khó khăn nhất để tôi có được thành quả ngày hôm nay.

Thái Nguyên, tháng 6 năm 2017

Tác giả luận văn

Lý Thị Thu Hà

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC.....	iii
DANH MỤC CHỮ VIẾT TẮT.....	iv
DANH MỤC CÁC BẢNG	v
DANH MỤC CÁC HÌNH	vi
MỞ ĐẦU	1
1. Lý do chọn đề tài	1
2. Mục tiêu, đối tượng và phạm vi nghiên cứu của đề tài	9
3. Nhiệm vụ nghiên cứu	9
4. Nguồn tư liệu và phương pháp nghiên cứu	10
5. Đóng góp của đề tài	11
6. Cấu trúc của đề tài	11
Chương 1: TỔNG QUAN TÌNH HÌNH NGHIÊN CỨU, CƠ SỞ LÝ THUYẾT VÀ ĐỊA BÀN NGHIÊN CỨU	12
1.1. Cơ sở lý thuyết.....	12
1.1.1. Các khái niệm cơ bản	12
1.1.2. Lý thuyết nghiên cứu	18
1.2. Khái quát về xã Động Đạt	19
1.2.1. Điều kiện tự nhiên	19
1.2.2. Dân cư dân số và tình trạng kinh tế, xã hội	21
Tiểu kết chương 1	25
Chương 2: CÁC HOẠT ĐỘNG SINH KẾ CỦA CƯ DÂN XÃ ĐỘNG ĐẠT (1986-2015)	26
2.1. Hoạt động nông nghiệp.....	26
2.1.1. Hoạt động trồng trọt	26

2.1.2. Hoạt động chăn nuôi.....	35
2.1.3. Hoạt động lâm nghiệp.....	38
2.2. Hoạt động sinh kế khác	40
2.3. Làm công ăn lương và làm thuê	44
2.4. Hiệu quả các hoạt động sinh kế của cư dân xã Động Đạt.....	44
Tiểu kết chương 2	47
Chương 3: CÁC YẾU TỐ TÁC ĐỘNG ĐẾN SINH KẾ VÀ NHỮNG VẤN ĐỀ ĐẶT RA CHO PHÁT TRIỂN BỀN VỮNG SINH KẾ CỦA CƯ DÂN XÃ ĐỘNG ĐẠT	48
3.1. Các yếu tố tác động đến sinh kế của cư dân ở xã Động Đạt giai đoạn (1986-2015)	48
3.1.1. Điều kiện tự nhiên	48
3.1.2. Các chính sách phát triển kinh tế xã hội.....	49
3.1.3. Tâm lý tộc người.....	57
3.1.4. Nguồn lực con người	58
3.1.5. Nguồn vốn tài chính	60
3.1.6. Nguồn vốn xã hội	64
3.2. Những vấn đề đặt ra trong phát triển bền vững sinh kế cho cư dân xã Động Đạt.....	68
Tiểu kết chương 3	77
KẾT LUẬN	78
TÀI LIỆU THAM KHẢO	80
PHỤ LỤC.....

DANH MỤC CHỮ VIẾT TẮT

Viết là	Đọc là
CCKT	: Cơ cấu kinh tế
CN-XD	: Công nghiệp - xây dựng
DT	: Diện tích
DV	: Dịch vụ
GDP	: Tổng sản phẩm quốc nội
Nxb	: Nhà xuất bản
STT	: Số thứ tự
TTCN	: Tiêu thủ công nghiệp
UBND	: Ủy ban nhân dân

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 1.1: Thành phần dân tộc tại xã Động Đạt.....	22
Bảng 2.1: Thống kê số lao động trong sản xuất nông nghiệp năm 2015	27
Bảng 2.2: Thống kê các loại cây trồng và diện tích trồng trong nông nghiệp xã Động Đạt.....	28
Bảng 2.3: Biến động diện tích các loại cây trồng của xã Động Đạt giai đoạn 2005 - 2015	29
Bảng 2.4: Diện tích, năng xuất một số cây trồng chính năm 2015.....	30
Bảng 2.5: Các loại hình sản xuất nông nghiệp từ năm 1986 đến 2015	30
Bảng 2.6: Hiệu quả kinh tế của các loại cây trồng chính (tính bình quân cho 1 ha)	33
Bảng 2.7: Hiệu quả kinh tế của cây ăn quả và cây công nghiệp lâu năm (chè).....	34
Bảng 2.8. Số lượng gia súc, gia cầm từ năm 2005 - 2015.....	36
Bảng 2.9: Diện tích đất sử dụng hoạt động sản xuất lâm nghiệp của xã Động Đạt	38
Bảng 3.1: Một số dự án triển khai ở xã Động Đạt thời gian qua	57

DANH MỤC CÁC HÌNH

Hình 1.1:	Mô hình phát triển bền vững kiểu tam giác	17
Hình 2.1:	Cơ cấu chăn nuôi so với các ngành khác	35
Hình 2.2:	Giá trị sản xuất hoạt động chăn nuôi trong các năm từ 2011 - 2015..	37
Hình 2.3:	Mức độ hài lòng về mức sống của người dân	45

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Sinh kế, đặc biệt là sinh kế bền vững là mối quan tâm hàng đầu của thế giới nói chung và Việt Nam nói riêng. Hiện nay, Việt Nam đã triển khai nhiều chương trình, dự án hỗ trợ cho cộng đồng để hướng đến mục tiêu xóa đói, giảm nghèo phát triển ổn định và bền vững. Tuy nhiên, do chịu ảnh hưởng của nhiều yếu tố: điều kiện tự nhiên, xã hội, con người, vật chất, cơ sở hạ tầng...Nên tính theo tiêu chuẩn nghèo đa chiều giai đoạn 2016 - 2020, Việt Nam có 2,338 triệu hộ nghèo (chiếm tỷ lệ 9,88% so với tổng số hộ dân cư trên toàn quốc) và 1,235 triệu hộ cận nghèo (chiếm tỷ lệ 5,22%)¹. Chính vì thế, việc nghiên cứu các hoạt động sinh kế để hiểu rõ được những phương thức sinh kế của người dân có phù hợp với điều kiện của địa phương hay không, hiệu quả của nó như thế nào là vấn đề mang ý nghĩa khoa học và thực tiễn.

Xã Động Đạt, huyện Phú Lương, tỉnh Thái Nguyên có nhiều tộc người cùng sinh sống. Trong đó, các tộc người thiểu số chiếm tỷ lệ khá lớn. Do điều kiện tự nhiên, điều kiện kinh tế xã hội, nên hoạt động kinh tế chủ đạo của cư dân là làm nông nghiệp. Sau đổi mới, đã có nhiều chương trình, dự án được triển khai trên địa bàn giúp người dân chuyển đổi cơ cấu cây trồng, nghề nghiệp, nhằm để đời sống của bà con nơi đây ngày càng phát triển về mọi mặt. Tuy nhiên, thực tế cho thấy, mặc dù đã có nhiều nỗ lực, nhưng tỷ lệ đói nghèo của xã vẫn cao, điều này có nghĩa là các hoạt động sinh kế của người dân chưa đạt hiệu quả như mong muốn.

Để tìm hiểu các hoạt động sinh kế của cư dân xã Động Đạt từ khi thực hiện công cuộc Đổi mới có sự thay đổi như thế nào đến sự thay đổi chất lượng cuộc sống của cư dân xã Động Đạt, những hoạt động sinh kế nào có hiệu quả. Từ đó,

¹ Kết quả điều tra của Bộ Lao động - Thương binh và Xã hội.